

COLECCIO

DE L' ANY

1902

INDECS

Adroher (Josep)

La Sardana, 45. — El gorc del Comte, 139. — La mort del poeta, 162. — Carta oberta (A n' en Francisco Pi i Sunyer), 213. — Follies, 300.

Aguiló (Marián)

*** 13. — *** 369.

Almeda (Josep M.²)

Ha nevat, 12.

Aumallé i Prat (Tomás)

Progres i Tradició I, II; 82, 98.

Balmes

De "El Criterio", 113.

Becquer (G. A.)

*** 225.

Berga i Boada

Sobre modernisme en l' art. I, II, III, IV, V; 66, 84, 100, 114, 130.

Bertrana (Prudenci)

Parlem d' art, 18. — Sugestió, 56. — Harmonies matinals, 103. — Dissonàncies. Pressentiment, 218. La Guineu, 277. — L' aucell, 317. El mar, 374.

Bofill i Matas

*** 56. — Fidelitat, 102. — Gratitut, 231. — Flors d' hivern, 341.

Bolos (Ramon M.²)

Melangia, 104.

Bori i Fontestà (A)

Lo rossinyol de Folguerolas, 331.

Busquets i Punset (Antón)

La Creu de Matagalls, 55. — Lo Fossar de Sau, 121. — Dietari del cor, 276. — De poesia catalana I, II; 312, 329. — Una obra póstuma de Verdaguer, 363.

Carner (Josep¹)

Lied, 117. — Pluja d' hivern, 202. — Las faulas del riu, 264. — Prolegómens, 360.

Carreras (Frederic)

Plany del desterrat, 45.

Casas i Amigó

L' oració del poeta (Fragment) 50.

Codina i Massot (Jacinto)

El cor, 60.

Coppee (François)

Rural, 373.

C. R.

L' Anicet Pagés de Puig, 354.

Creus (Teodor)

Estrofes, 273.

Daudet (Alfons)

La cartera d' en Bixou, 355.

Delpont (Jules)

Las Salines, 249.

Font i Fargas (Joaquim)

Lo cant de l' ermita, 327.

Fortunet (Rosendo)

En la mort de Mossèn Jacinto Verdaguer, 191.

Franquet i Serra (Josep)

Cap al cel, 8. — Mossèn Jacinto Verdaguer, 170. — L' arbre de Lloret, 268.

Gay (Rafel)

Sobre modernisme I, II, III; 6, 22, 36. — Mar brava, 107. — Manric Maeterlinch, 150. — Quatre notes biografiques, 162. — Quatre ideias sobre lo que es la sociologia, 228. — L' ideia de la bellesa i la vida moderna, 242. — Aglavine i Selysette, i Monnavanna d' en Maeterlinch, 274. — De Ulyses a Panurge, 306. — Una obra d' en Acebal, 338.

Girbal (Artur)

Al poeta Mossèn J Verdaguer en lo condol general de la seva mort, 174.

Gircós (Frederic)

A la Verge de Montserrat, 190.

Gispert (Frederic)

** 93. — Marinesca, 201.

Guasc (Joan M^a)

El taronger florit, 87.

Guimerà (Angel)

(Fragment), 193.

Iglesias (Ignasi)

La Sembra, 81.

J. I. de Folgarolas

Mossèn Jacinto Verdaguer, (Recorts de ma petitesa), I, II; 324, 370.

Juanola (Miquel)

Marinesca, 40. — A Verdaguer mistic, 165. — L' obra de Mossèn Verdaguer, 171.

Lamartine (A)

Ont se trova la Poesia, 129.

Majuelo (Xavier)

La formiga y el gra de blat, 138.
Esclat d' amor, 250.

Maragall (Joan)

Cant dels joves, 1. — Unes flors que s' esfullen, 305.

Masdeu (A)

A Jesus, 75. — Sobre gramática, 194.

Maseras (Alfons)

Sonet, 140.

Masó i Valenti (Jaume)

D' un llibre de memories íntimes, 25. — Tres dies de presó, I, II, III; 42, 57, 105. — Els Jocs Florals a

Girona, 51.—Dugues palmes, 74
—“Flors de Maria” de Mossèn
Verdaguer, 136.—Quelcom so-
bre naturalisme I, II; 211, 226.

Masó i Valenti (Rafel)

Tardorenca, 13.—Tres dies de
presó I, II, III; 42, 57, 105.—
“Branques mortes” d'en Eveli
Doria i Bonaplata, 68.—En la
primera fulla del album d'un
amic, 89.—Plany, 182.—Les ban-
deres alegres, 199.—Girona en
la Ecsposició d'Art Antic I, II;
293, 308.—La vaca escapada,
365.—A passavolant, 375.

Mateu (Francesc)

La Patria (fragment), 241.

Mestres (Apeles)

*** 65.—Del “Llibre d'horas”, 257.
—Ambició, 337.

Montserrat (J.)

Una opinió gramatical, 53.—Dos
llibres nous, 87.—Un llibre de
M. Verdaguer, 343.—Els desco-
neguts, 373.—Fa fret, 378.

Negre i Puig (Joan)

El dibux del noi, 344.

Novellas de Molins

Fadas d'aygua, 135.—Nocturna,
318.

Padros (Mercé)

Gaubansa, 195.

Pagés de Puig (Anicet)

*** 289.—*** 353.

Pages (M.)

El rellotje del pare, 89.

Palol (Miquel)

Pel bosc, 28.—Del cor, 283.

Piera i Prat (Vicens)

Retorn, 154.

Pou i Batlle (Josep)

¿Qui te rahó? I, II, III, IV; V; 3,
34, 131, 146, 195.—El perquè de
les tribulacions de Mossèn Cin-
to, 175.—El Beat Ramon Llull i
la filosofia nacional de Catalu-
nya I, II; 245, 260.—L'ensenyan-
sa en les nacions avensades, 290.

Pons i Gallarza

*** 209.

Prat Jabal-li (Pere)

Sensació, 93.—*** 121.—A una
mort, 235.

P V.

Impresions sobre el “Sots Ferés-
tecs d'en Raimón Casellas, 39.

REDACCIÓ

Nosaltres, 2.—† 145.—Els fune-
rals de Mossèn Jacinto Verda-
guer, 202.—Els Jocs Florals a
Girona, 322.

Roca i Jordá (Pere)

En la mort de Verdaguer, 171.

Rusiñol (Santiago)

*** 33.—La darrera tomba, 321.

VIII

Samain (Albert)

J'aime l'aube..., 28.—Sonet, 199.

Ruyra i Oms (Joaquim)

A Mossèn Jacinto Verdaguer, 190.

Torroella (Joan B.)

Mossèn Cinto patriota, 185.—De-
lende juris Cataloniæ, 259.

Irigás (Frederic)

Plorém y preguém, 183.

Verdaguer (Mossèn Jacinto)

Fragment, 17.—Perpetuina, 97.—
Abrassant la Creu del Mont-
seny, 161.—Autograf, 176.

Viura (Xavier)

Madona miraculosa, 68.—Mossèn
Jacinto Verdaguer, 160.

Viver (Antoni)

La cansó del fuster, 9.—A la Ma-
re de Deu, 57.—El mal dexeble,
71.—Instantania, 120.—El poeta,
138.—*** 189.—Les flors nove-
lles, 215.—Nota folklórica.—La
patatúm (?), 249.—Intima, 285 —

A Girona, 314.—Els tres amors,
345.—El vestit nou, 376.

Viver (Francisco)

El breviari, 10.—Missa nova, 23.
—Caracter relligios del poble
catalá, 50.—Mossèn Verdaguer,
119.—Visió, 121.—Coses de fa-
milia, 153.—Divagracions, 183.
—Catalunya, 210.—La sagala,
232.—Els dos ideals, 297.—L'
Avi, 312.

Zengotita (Xavier)

Las horas, 152.

Parèntesis

142, 157, 191, 204, 221, 236, 254, 269,
303, 318, 350, 365, 379.

L' Art a Girona

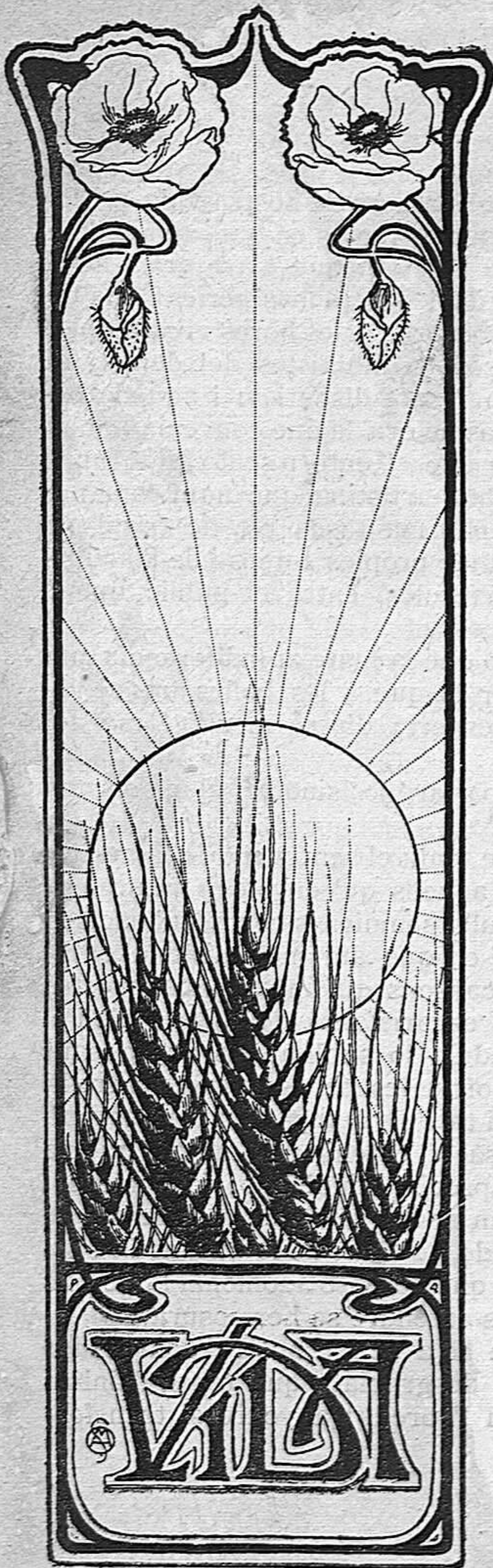
29, 47, 93, 108, 123, 141, 155, 219,
253, 283, 301, 332, 349.

Correspondencies

108, 141, 253, 267, 268.

Espigolant

Tots els números

Publicacions QUINZENAL D LITERATURA: I ART: GIRONA

(FRAGMENT)

...L' univers es una lira angèlica
penjada al soli del tres voltes Sant,
ses cordes polsa un Querubí, y son càntich
dolcifica 'ls arpegis enmelats
que 's trameten los cels, ab no estroncable
riu d' estrellades, resplandors y maigs.
¿La heu sentida en matins de primavera
per mons d' or y verdura rodolant?
Apar que 'l tendre músich del Altíssim
vulla á sos peus la cítara trencar:
apar que per escórren l' armonía
Deu la pose en sos dits enamorat.
Música á dolls per tot arreu se vessa,
himnes de festa, refilets y plants,
ones de llum, de música y d' aromes,
que al fons del cor s' aplegan en un raig.
Oh cors, oh lires que 'l bon Deu punteja,
á son alè diví, cantáu, cantáu.
La natura s' hi adorm y somiosa
dant lo pit á sos éssers y bressant,
ab mil concerts de veus y melodíes
aboca á rius sa música als espays.
Deu, complagut, se mira en sa gran obra,
y sonríuli de goig la immensitat.

JACINTO VERDAGUER, *pbre.*

1869.

Núm. 2

9, Febrer, 1902

PARLEM D' ART

Parlemne: parlem dels bells amors de nostra vida.

Me falta l' entusiasme d' altres temps en que, amb ànima jove i cor ignocent creia de bona fé que 'l art era l' ideal de tot-hom, la preocupació de les persones sèries i una de les grans aspiracions de la societat. A les hores vivia en plena eczaltació artística; al costat d' artistes del dematí al vespre, d' art enraonavem, d' art discutiem i aquella atmosfera caldejada d' entusiasme era la que convenia a mon temperament. Ara la fredor que a l' entorn sento fa decaure el meu esperit; la vida tan anti-artística que aquí es fa me produex abatiment, i comenso ma tasca ple de tristesa i anyoransa, desconfiant de mes propies forces i de l' acullida que tindrán les meves paraules, entre el públic, que s' encaparra poc d' aquestes coses.

Per altra banda confesso que la matexa indiferencia que regna en aquesta ciutat, per lo que a les belles arts se referex, m' anima un xic i desperta dintre meu la forsa del apòstol d' una causa justa.

Aquí que tot-hom calla parlaré jo; sino bé, al menys am sinceritat.

Venú am mi tots els que teníu el sentiment de la veritable bellesa; acostèuse tots aquells qu' en plena naturalesa torsèu el cap i mirèu amb ulls somniosos coses 'qu' encisen vostre esperit; venú també els que am moviments d' entusiasme canteu á mitja veu cançons qu' entendrexen vostre cor; els que haveu sentit l' esgarrifansa de lo terrible i el fret que produex a la mèdula lo sublim; els que gosant plorèu i am dols somriure sofríu les penes; els que entre la vulgaritat no trovèu ressó i tots els que passèu per desequilibrats entre la gent seriosa d' enteniment mesquí que no vos sab entendre i vos desprecia. Ajudèume: jo comenso, vosaltres seguirèu. Parlarem de lo que enlaira a l' home; de lo que endolsa el sufriment de la vida; de lo que 'ns fa diferents dels animals estúpits, que no goso anomenar; que sols s' atipen i prenen el sol sens entendre sa hermosura.

Parlem d' art: a veure si a sentir nostra conversa s' atura algú; a veure si els desgraciats que tenen l' ànima dormida desperten i paren l' orella; a veure si transfor-

mém alguna vida vegetativa en vida del sentiment i fem homes honrats, de cor tendre, que no 's donguin vergonya de plorá i renyexin am la tonteria i ridiculés de forses costums que imperen.

Provemho tan sols: Diguemelshi que 'l art es una cosa santa; que moralisa; que fa fruhir sensacions jamai gosades que en lloc mès se troven; que sos goigs no enrunen el cos ni dexen remordiments, i sí una dolsa recordansa que alegra la vida i dura tan com ella; qu' es consol de nostres miseries i apaivaga nostres instints de bestia, convertint la desesperació en poètica melangia, l' ira epilèptica i rabiosa dels animals indomables, en calma despreciativa, i la luczuria desenfrenada en amor intel·ligent, dols, tranquil, constant, que fem estensiu a tot lo que viu i respira. Diguèmelshi que 'l art es poderós, noble, de forsa gegantina, que esclavitsa les vibracions de l' èter, les onades de l' aire, les molècules de la materia i en fa bellesa. Misteriós i gran, se sent i no pot definirse; lo qu' era repugnant, ho fa agradable; anima la quietut, al marbre dona vida i fa germans als homes de distintes rasses.

Parlem d' art: dirigimnos principalment als joves, als ignocents; aquexos podrán entendre 'ns, els hi falta l' ergull, la inflor, la vanitat dels homes grans, que, perque a forsa de mals ratos saven alguna cosa, creuen que 'l llor es fet per ells, l' encens també, i no miren mès enllá dels vidrets de ses ulleres, ni torsen el cap per no perdre la correcció de sa postura, convensuts de que lo qu' ells saben es lo únic digne de atenció i respecte. Busquem sobre tot aquestes animes melangioses que estimen la soletat i senten fástic dels plaers mentiders am que la societat els convida. Cridemlos fort, que 'ns sentin; entre nosaltres trovarán el consol, ses melangies convertides en llum o sò, causarán plaer, conmourán, altres cors plorarán amb ells, serán compresos i sos afanys inesplicables dixerán d' ésser ridículs. La gloria pót-ser els busca am brassos tremolosos; pot-ser en les hores perdudes en la mandrosa passejada caminant d' esma, han comprés la bellesa dels camps, la grandesa dels boscos, el sentiment de la llum i han sentit el sobre-salt misteriós de la nit que s' acosta. Sols els solitaris tenen l' orella prou fina per entendre lo que diu la naturalesa i ella sola es la

que parla d'art als homes. Senyalèmelshi el camí; aconsèllemelshi que escoltin bé, que escoltin sempre, que marxïn, i apartemnos am respecte cada cop que creuin nostra via.

Parlem d'art: contemnos nostres sufriments, nostra febra, nostres lluites, nostres desenganys, les tentatives estérils, les hores de impotencia, les humillacions de nostre orgull i l'abatiment espantós que s'enrosca a nostre pit i ens aclapara. Diguem al public que compra nostres obres que les paga sempre molt barato per cares que les pagui. Diguemli que l'obra artística no 's fa jugant; que no es producte de la casualitat o d'un moment felís, ni com ell se figura una especie de secreció que 's desprén sense dolor i sens esforços, sino un part laboriós molts cops terrible; qu' en ella hi havem posat nostre entusiasme, lluites del pensament, trossets del ànima, llàgrimes nostres; que cada producció es un full de la nostra vida, una plana de nostra historia, i que lo qu' es objecte de la crítica vulgar o de burla sangnanta ha sigut acaronat per son autor am veritable amor de pare.

Contemli al públic com ens desconsola l'indiferencia am que mira tot lo que está fet per mans tremoloses vibrants de inspiració; l'amargor de nostre somriure al veure que no vol ni sab entendre 'ns, i lo gran qu' es nostra tristesa, al contemplar com marxa am tossuderia de remat, a buscar diversions malsanes que trontollen sos nervis, i l'embruteixen convertint son cor en roca viva.

Femli notar que son riure histèric no es alegria, que 'l bon riure es el riure del cor produït per la gracia estètica, no per la mueca del pallaso. Ensenyemli a distingir lo fals de lo verdader, parlantli am sinceritat de totes les manifestacions artístiques que se li presentin. Siguem francs; que nostre parer reflecti nostre pensament sens preocupacions, i si no 'n traiem res de profit, al menys haurem complert am lo que la conciencia ens dicta.

Parlem d'art: com Jesus amb els mercaders del temple, manejem lo fuet sense contemplacions contra tots els que del art en fan negoci pera esplotar la ignorancia. Peguem fort, que 'ls traidors están fora de la ley. Desemmascarem als hipòcrites, als falsos apóstols de un ideal que no creuen ni practiquen; anatematizem als tontos, als ignorants enva-

nescuts que profanen l' art am l' atreviment que 'ls dona la falta de cervell.

Pensem que 'l món n' está ple d' aquestos profanadors del art i que no ni ha prou amb el despreci nostre, porque causen perjudici a la societat quin gust malmenen i estravien.

Parlem d' art: Redimim a la dona tan plena de tendresa i poesia; espargim l' atmósfera del fals romanticisme que l' envolcalla; ensenyemli a apreciar la diferencia que separa el sentiment estétic del ridicul sentimentalisme; arranquemli de la ma aquestes noveles que llegéx en les tardes ensopides i tristes dels dies de festa, aont els dolents son simpáticos, el vici agradable i als bons sembla que Deu els castigui enviandelshi trevalls i malalties. Femli compendre que la rosada de sos ulls es cosa massa preciosa porque 's vessi sense solta. Elles no conexen la poesia de la realitat ni lo qu' es la vida; creuen de bona fè en la felicitat que 'ls hi pinta l' autor de sos llibres i que regala al final als que no s' han mort i han tingut paciència, felicitat entera, en la que no hi falta el raig de sol ni el raig de lluna, ni les roses ni els perfums, i en la que els heroes ja no tenen mai més ni un trist mal de ventre per distraure 's. Axis mentres la imaginació femenil vola per regions fantastiques lo seu art es mesquí, pobre, ignocent, tan ignocent, com les flors i els aucellets que pinta en els col-legis, els paisatjes que broda am sedes, i les imatges que vestex am satí i galons de plata.

Tonifiquem la maquina de sos nervis, esgarrifemla am la fredor de les tristeses reals, femli fruir l' alegria de la salut i de la vida, mostremli la boniquesa del cel i de les flors boscanes i axis trevallant per son benestar l' acostarem al art, del que viu tan lluny per desgracia.

I qu' es trist que 'l ser que 'ns atrau tan dolsament, el ser que desde petit ens conmov am sa sola presencia, el ser que pobla nostres somnis hermosos i amb el que voldriam compartir la ansiada corona de llorer, estigui lluny en les hores que sentim dintre nosaltres la vuidor, el gel de la indiferencia, el despreci de tots; en les hores en que l' esforç de la lluita ens aclapara i el dupte es presenta, ert, fatal, espantós, com una visió del infern. Quin consol fora sentir

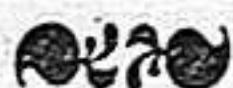
aleshores vora nosaltres, son blex tebi com l' oreig de primavera i les dolces notes de sa veu que 'ns aconsola, que 'ns anima, que plora am nosaltres, mentres sa ma suau se posa en nostra espatlla pera confortarnos. Que bonic fora trovar en els seus ulls l' entusiasme que 'ns exalta, la fè que s' ens emporta, l' admiració que 'ns pasma i no com sempre llegir en ses mirades amor tan sols, amor inconsient, cego, que no sab tot lo que val l' objecte que estima, que no ha sondejat mai els recons misteriosos d' un cor d' artista.

L' amor femení i l' art mascle caminant junts, de brasset, hi van poques vegades, i son germans bessons, no hi ha cap dupte. Procurém que hi vagin de brasset, fem que la dona resi en nostre temple, i am temps, constancia i trevall, podria formarse una societat adoradora de la bellesa i aimant de la humanitat quines amargures consolaria.

Amor i art: bonic lema per la bandera d' un poble.

Parlem d' art.

PRUDENCI BERTRANA.

SOBRE MODERNISME

(Continuació)

Seguint el plan que 'ns havíem proposat al comensar aquet lleuger estudi sobre l' art modern, avui ens toca parlar de la influencia que eczerceix el modernisme en la esculptura.

La varietat dels que pretenen el més pur idealisme escultóric, eczajera la nota i dexa en sas manifestacions complertament esborrat el bloc, prescindint de detalls, porque 's proposen amb el sol colp de cisell a mitj donar, presentar l' impresió d' una cosa vista de lluny.

Altres apliquen tota la forma a lo decoratiu que realment es aont més espai te l' artista per desenrotllar sa imaginació. Am la figuració d' aigua i núvols fan apareixer més vaporoses les figures am llarguíssims vestits que acaven en artístiques fulles, dibuxos o en monstruosos animals tot barrejat am ropatjes i cabells que 's confonen i covrexen l' ob-

jecte decorat. Ingalbert es el mestre en aquest genre, i mostra en el matex una puresa de linies acabada n' Artanieres.

Altres volen confondre lo decoratiu modern am l' estatuaria i en dita confecció d' elements, sobresurten grans esculptors moderns com Barrias, Carlier i Allonard, aquest últim de nom universalment conegut per la seva cèlebre Joana d' Arc.

I venen per ultim en l' art modern esculptoric, els revolucionaris que trenquen els motllos de les academies i donen a ses concepcions contorsions estranyes, buscant la taca qu' impresioni, escola qu' ha rebut el nom de decadentista essent son quefe Rodin.

Escola aquesta, eruptiva fi de sigle, estat nerviós de la societat que cansada de tot, busca i rebusca artistes que imprimixin a ses obres, formes plástiques estranyes d' art duptós, trevall que 's presten a fer els artistes que porten terriblement preconcebuda l' idea de ser originals. L' artista avans d' axó deu tenir que ser sencer.

Resumint: la tendència d' art modern esculptoric es manifesta com impresionisme, tendència que trovem reprobable, mentres que alabem la tendència que vol unir l' art decoratiu am la estatuaria, art decoratiu que es font d' inspiració veritablement original, aont la realitat de la estatuaria, 's pot confondre amb esplendentes manifestacions imaginatives de l' artista.

RAFEL GAY.

(Acabarà).

MISSA NOVA

*Alsa, noi, quina sort ha estat la teva!
Ves, qui hauria dit mai que 'l fill d' en Toni
arribés a tastar les canadelles!
Sens altra renda qu' una bona gana,
sens altre empenyo que 'ls migrats terrossos,
sempre hauria fet paga que 'l meu Xico,
fora l' herèu de ma llustrosa fanga.*

*Per xò, de petitet les beceroles
 al temps d' un dir Jesus vares apendre,
 i 'ls mestres tots em feien de tu elogis.
 Jo que sí, que t' etjego al Seminari
 a estudiar com un home 'ls llatinorums.
 Com t' has lluit es per demés que ho digui:
 si fins la gent, quan passa aprop del Toni,
 no observes que se 'l guaita am certa enveja?
 Pro ¡mal rellamp! ancara que li pesi,
 el teu pare som jo... i am molta d' honra.*

*¡Oh! sabessis el goig que jo tenia
 aquet ditxós matí quan la casulla
 a devant de mitj poble rumbejaves
 a la teva solemne missa nova...
 Em trovava ergullòs al presbiteri,
 vora d' aquell altar am tants de ciris,
 i sentint aquells cants tan agradosos,
 i 'l sermonàs d' un frare respectable.
 Ferreny com so i barbut, no ho voldràs creure,
 d' amagatot em so axugat les llàgrimes,*

*A dinà, a cap de taula ¡redimontri!
 am tu a n-el meu costat, vestit de negre,
 em semblava ser més que 'ls altres homes.
 No diries les gracies que 'ls hi dono
 a tos padrins rumbosos que a n-en Toni
 han fet avui sortirlo de cassola
 encensant al seu noi... Deu els hi pagui.
 Els senyors més planxats, i a fins l' arcalde,
 s' ocupaven de tu, i un plat me 'n feien
 acimbellat. Y tu t' avergonyies;
 no t' ho perdono pas: escolta, digam:
 qui sembra be de Deu, no es just que 'n culli?
 Jo m' estufava prou; i pot ser, massa:
 no semblava sinó que sota 'l tàlem
 hi portessin la meva humil persona.*

*Pro en aquet món no hi ha ditxa complerta;
 el matí am la tavola i festa, al menos
 deu anys de sobre meu he tret; vèus? ara*

*se m' ha arrapada al cor, no sé com dirt' ho,
una llei de tristor tota somorta.*

*I es, t' ho pots figurar, de la Maria,
la teva santa mare, me recordo.*

*Sort que a n-el cel hi hem agafat empenyo:
d' aquella bona dona no t' oblidis,
i amoïna a n-els sants fins que li vulguin,
si es qu' aviat no hi va escapà al ser morta.*

*Pel Toni també tens feina tallada;
al temps de l' il·lusió i del poc judici
tenia aborriments a les sotanes,
i m' estimava més els camps i vinyes
que l' iglesia, el rector i el seu vicari.
Si vèus que m' he girat com una mitja,
no creguis qu' es per tu, si be ho merexes;
sinò que al sé un xic vell els pardals fugen
i 'l cor queda glassat si Deu no hi regna...*

*Lo qu' ha estat, hagi estat. Fill meu, abràssam,
que 't juro pèls terrossos que si passo
a frèc dels teus, al sòl treuré la clepsa;
no 'm jugaré la missa cap més festa;
i hasta faré els diumenges el tresillo
amb el senyor rector i amb el vicari;
i quan caigui una forta pedregada
no 'm vull enverinar contra Sant Pere.
Axis, sense cap mena de vergonya
feré saber per tot que 'm deu la vida
l' axerit capellà... ¡mossèn Francisco!*

FRANCISCO VIVER.

D' UN LLIBRE DE MEMORIES ÍNTIMES

“10 de juny.—Quan he destapat la capsa de sombreros per a endressarhi 'l d' hivern, a sota de tot, axafat com una coca, sota 'l pes dels altres que tenia al demunt, hi he trovat mon primer barret.

“No era pas la primera volta que 'l veia desde que 'l vaig dexar per vell i passat de moda, no; l' havia vist mol-

tes altres vegades; sempre que al canviar de temporada mudo de sombrero, 'l trovo al fons de la capsa, anyufat i descolorit, reposant tranquilament de la seva campanya; i llavors, no puc resistir la temptació, el trec, li donc una raspallada en amdós sentits de la paraula, tenim una estoneta de conversa recordant dies passats, acabo per provar-me 'l devant d' un mirall fentme de passada esclafir una rialla... i a dormir fins a la temporada vinenta.

“Si val a dirho, confessaré que hi passo molt bones estones amb aquell barret.

“¡Qué coses li dic i quantes me 'n recorda ell, amb aquell dex que te de criatura, francot i rialler, com si no li passessin els anys! Ancara conserva 'l seu color de tórtora, però forsa rebaxat, i suat per sota la cinta a consecuencia del servei.

“Lo primer que sempre 'm recorda al veure 'l, es el die de l' estreno. ¡Quin die! d' aquells que no s' obliden. Poguer dexar la comprometedora gorra de col·legial am son daurat galó i les palmes brodades que 's veien d' una hora lluny i que, la veritat, feia criaturejar a qui la portava, i poguerla substituir per aquell sombrero tan axerit, tan elegant, tan *mono*, que deia la meva mare; però mai hi pot haver alegria complerta, porque 'l primer *requiebro* que me li varen tirar va esser d' un company que 'm digué am tó burleta:—Noi ¿qui t' ha enganyat amb aquet bolet al cap? —Si l' enveja fos tinya..., li vaig respondre. Aquell dia, per fi de festa, cap al tart va caure una gotellada que va atrapar-me 'l barret am forsa pols, i de resultes m' hi van quedar algunes taques que bons crits varen costarme del meu pare, mentres la mare anava ecsclamant ¡Ves quina bona estrena!

“Per mi, el barret es el gran company del home, i a un home que pel carrer vagi sense res al cap se nota tot seguit que li falta alguna cosa. Axís es que jo 'ls hi tinc veritable estimació i més que a tots al primer, am qui hem passat junts moltes penes i alegries.

“Quan vaig obtenir les notes de mos primers eczàmens d' Institut, ple de satisfacció, fou a n' el barret a qui primer vaig comunicarla i tirantlo enlaire, ballava i rodava tan lleuger que indubtablement era qu' estava tan content com jo matex; duentlo a l' clatell, tirat endarrera, no vull dir quantes abraçades va rebre al arribar a casa meva. En cambi, quan el meu pare o 'l catedratic me sermonejaven i hi havia renys per entrant i cástic per postres, el pobre barret pagava la patenta, sufria pacientment que 'l masegués entre les meves mans i revia am tristesa les llágrimes qu' escorreguentse 'm per les galtes li queien al dessobre.

“I de serveis ¡si me n' havia fets! Si volgués ferlos cons-

tar, tindria feina tallada per moltes hores; quantes vegades m' havia estalviat alguns crits tapantme la cara baxant l' ala del davant, i evitant axís que 'm coneguessin allí ont me convenia que no se sapigués que jo hi havia anat; i per presumir, i per saludar, quins bons papers me feia fer am la seva elegancia!

"Ancara avui quan tot rient me 'l provo. davant del mirall me sembla que 'm fa tornar a n' aquells bons temps d' estudiant d' Institut i que 'm treu anys de sobre.

"Doncs am tot i esser tan amics, mon barret i jo, una vegada vam estar a punt de renyir; i tot per culpa d' una mosca a qui jo feia 'l mosquit, i que va despreciarme perque portava aquell sombrero *tan lleig* segons ella; de primer entuvi, me vaig enrabiatar amb el barret i arribant a casa, vaig rebotre 'l per les parets; però després l' amor propi 'm va picar, i a la mosca aquella li vaig fer dir per l' amiga que 'ns feia de corrèu, que més m' estimava 'l sombrero qu' ella. Aquexa es la única vegada que vam estar a punt de partir peres, i are comprenc que lo que jo creia mal que 'l barret m' havia fet, era bé i efecte del molt apreci que 'm tenia.

"Per axò seguexo estimantlo tant, i cada comensament de temporada, quan remanant la capsa el trovo a sota de tot; anyufat i descolorit, me venen menys ganes de llen-sarlo i més desitj de seguirlo guardant.

"Si mai de la meva vida tingués una enrabiada d' aquelles tan fortes que diuen que n' hi ha per tirar el barret al foc, i n' hagués de buscar un de vell per ferho—soc d' opinió de que 'ls nous no servexen per a aitals casos—no seria pas ell l' escullit.

"El primer barret ha sigut per mi un bon i verdader amic, i com d' amics d' aquesta llei en corren molt pocs, a n' aquet qu' he tingut i m' ha donat proves de serho, vull conservar-lo per molts anys".

Aquestes quartilles no son pas meves; son tretes d' una cartera que 'n guardava un fex groxut i portava un lletrero amb aquet titol: "Memories intimes.—Any 189..."; no hi he tingut doncs altra feina que la copia i adaptació a l' ortografia d' aquet periòdic; i creu, llegidor, que no fou pas petita la que 'm doná, perque la lletra era dolenta i tremolosa, com feta per una mà que sentia 'l pès dels anys.

SANTIAGO MASÓ I VALENTÍ

J' AIME L' AUBE...

D' ALBERT SAMAIN.

*Aymo l' auba que porta perfums de romani,
Las comas viroladas que s' llumenan alhora,
Y la persiana oberta d' una empenta sonora
Que beu la ratxa freda que puja del jardí.*

*El gran carrer del poble, diumenje al demati;
La vaca aprop de l' aygua tota rosa d' aurora;
La noya de dents clares, la font perlejadora,
Y d' un ull infantivol el dols espill divi.*

*Y mes encara un anima en l' ombra agenollada;
En la tardor els boscos ab son olor mullada;
De nit la via hont sonan els tristos esquellons;*

*La lluna dins la cambra passant els finestrons;
Una má dolsa pàlida y lenta que s' reposa;
Dos ulls plens de foch trist; y sobre tota cosa*

Una veu que voldria sanglotar, y no gosa.

(Traduhit per JOSEPH CARNER).

PEL BOSC

IMPRESIÓ

.....Despertem els pinsans al despuntá l' aubada
i en busca de l' oruga, s' endinzen d' un en un.
També de 'l auba la claror rojenca,
per entre el bosc s' esmuny;
la boira va axecantse ploviscosa
del llarg del xaragall,
i estenènse pel bosc, humida i freda,
arrèu lo de son pas va embolcallant.
Am llàgrimes de sanc el sol despunta,
mes prest el va colgant un cel cendrós.....
.....fumeja d' entre els pins trista cabanya
del llenyater feinós,
i el toc de la oració, brunzej pel bosc....

.....
Per entre mitj lo nín pastó se n' entra
boi derrera el remat d' ovelles mansses
ficada á fins els ulls la barretina,
i envoltada á son coll rústiga manta.
Endormiscat, s' endinza á les palpentas,
congostos i viaranys els sab de sobreç...

Son pas presós cap entrevanc l' atura;
 ni troncs caiguts, ni roques.
 El gos, mox a sos peus, ni menys atía
 a la ovella que fuig de la remada
 i s' atura pexend els brots tendrivols
 de l' erva platejada...
 Ni un bel se sent que en la quietut resoni,
 sols al petjar, paoroses les ovelles
 les seques fulles
 que el bosc alfombran,
 fan resoná una nota freda, trista
 com sort jemec del fat del bosc que plora... .

 I com relleu d' una ilusió soptada
 va fonentse am la boira la remada
 silenciosa... pausada... misteriosa...

MIQUEL DE PALOL I FELIP.

1.er Janer 1902.

L' ART A GIRONA

Petit, molt petit, ha sigut el moviment artístic en aquesta ciutat durant la passada quinzena: Solsament a ca 'l Estruch hem vist esposat un busto de guix, una acuarela i una marina 'a l' oli, i no 'n parlariam pas, sino fos per dexar veure nostre bon desitj d' encarrilar l' opinió del públic. Direm nostre parer am franquesa catalana.

El busto es fet de 'n Camplá, segons confidencies, i tot-hom diu que se sembla molt amb el model, pró nosaltres el trovem migrat; li falta ser construït am més fermesa i amb una mica més de picardía. Am tot, no tenim cap dupte de que en el jove Camplá hi ha la llevor d' un artista; per lo mateix li parlem tan net i no 'ns cansarem de repetirli que procuri dibuxar forsa, estudiar molt, i que fugi de les boires enso-pidores d' aquesta ciutat si vol arribar a 'n algún lloc.

La aquarela de 'n Coll i Saliati, no 'ns agrada gaire: es dura, te molts esguerros de dibux (l' orella i el bras sobretot) i el colorit no te transparencia, lo que li dona un aspecte acartronat. Em vist cosas del mateix autor qu' ens agradaven forsa mes.

De la marina de 'n Carolá no sabem que dirne; es una d' aquelles obres que 'l autor eczecuta am la complerta seguretat de que fa un tort al art; una malifeta al bon gust i confiat am la ignorancia que tan abunda, no s' inspira en la naturalesa, sino en el drinc de la plata del futur comprador. Lo més trist no es axó; lo més trist es que hi ha molta gent que 'ls hi agrada forsa aquella marina. Pitjor per ells.

B. C.

ESPIGOLANT. -- CRÓNICA

Donem les més corals mercès als periòdics que han dispensat tan bona acollida a n-aquest seu modest company. Al públic per ara devem estarli també agraits; VIDA ha obtingut la aprovació de les persones serioses: procurarem correspondre treballant de ferm, i millorant nostra publicació.

Després de breus discussions, el Consell de Redacció d'aquesta revista ha resolt adoptar el sistema ortogràfic del P. Nonell, amb algunes modificacions autorisades per escriptors de nota.

Com ja deuen saber nostres llegidors, el P. Nonell es un home de paciència benedictina que s'entreté en esbrinar la puritat del filosòfic i característic idioma de la terra, i es recomenable en gran manera porque estatuex casi sempre les regles gramaticals *a posteriori*. Malgrat ses bones qualitats, creiem que en alguns punts no 'ns cal seguir-lo. Axís no admetrem la *y* sinó en el cas de formar un sò únic am la *n* i donant lloc al de la *ñ* castellana. Importants revistes hi estàn conformes en axò, com i també l'estudiós gramàtic Pompèu Fabra. La norma del P. Nonell per a distingir sempre en l'escriptura el sons oberts i tancats de la *o* i de la *e*, es clara ben i trovada; emprò manca esbrinar quina deu ser la pronunciació literaria en les diferencies que's troven sovint en la fonética de les comarques de Catalunya. Respecte a la *ç* no creu obligatori son us, i poguentse representar per les altres lletres, la suprimim, moguts pel desitj de simplificar i que 'ns fa rebutjar l'us de la *y*. Per raons que ell mateix aduex i per vèure ho forsa practicat, nosaltres escriurem *am* o *amb* segons els casos, per més que ell adopta l'*ab*.

No obstant nostre criteri, dexem al lliure albir dels col·laboradors l'ortografia, sempre que sigui fonamentada. La Redacció i els col·laboradors qu'ho tinguin a bé, practicaràn les regles que havem indicat.

Preparem estudis detinguts de les obres literaries darrerament publicades. Agraim als autors que ens n'han ofert alguna ses mostres d'atenció. Quan tinguem la revista encarrilada, no serem pas tan tocataрдans; però ara no's pot fer tota la feina amb un pic.

El senyor Llorens Jou i Olió, a qui no tenim el gust de conèixer, es un mestre d'estudi com no n'hi han gaires. Diem axó per lo que en un dels últims números del periòdic *El Defensor del Magisterio* vam tenir ocasió de llegir, qu' es lo que 'ns mou a parlar d'ell en aquet lloc.

Aquet senyor mestre, no's limita a donar a n'els seus dexebles l'ensenyansa rutinaria que s'acostuma en les escoles de l'Estat Espanyol, sinò que estén els estudis del seus nois, fins al camp de la literatura i la llengua catalana, i els hi fa fruir aquelles composicions dels nostres grans prosistes i poetes que poden capir les seves infantivoles inteligencies.

Últimament, els hi llegí el darrer llibre de versos de Mossén Cinto Verdaguer, *Ayres del Montseny*, acompanyant la lectura de totes les explicacions convenients per a fer arribar fins al cor dels nens el doll de sentiment i poesia que 'l nostre gran poeta místic vessa en totes les seves ratlles curtes. Això donà lloc a una tendra escena que 'ns feu recordar les planes del hermós llibre *Cuore* del Edmond d' Amicis; els dexebles del senyor Jou espontaniament li pregaren el dia de Sant Jacinto qu' escribís una carta de felicitació per a Mossén Verdaguer; així es feu, i firmada per tots el nois s' envià al poeta un missatge de felicitació que meresqué una resposta carinyosa.

Nosaltres al fer públic aquets actes que tan honran al senyor Jou, no podem menys que felicitarlo i posarlo com a model entre 'ls seus companys, al matex temps que donem l' enhorabona als nois de Llansá perquè tenen tan bon mestre.

Cada die van siguent més falagueres i afiansades les esperances del Diccionari quins treballs dirigex l' il·lustrat Alcover. Ben aviat comensará la publicació per fascicles del material atapat que reuní, per a 'l matex objecte que 's proposa avui un estol tan nombrós d' aimants de nostre avens, el Mestre de la Renaxensa de Catalunya el gran Aguiló.

Son corresponsals de la provincia de Girona: d' Olot, en Marià Vayreda, i d' aquesta capital, nostres amics Mossèn Josep Pou, Mossèn Josep Riera, en Joàn B. Torroella i en Jaume Masó.

Els que desitjin instruccions per a dedicarse a la profitosa tasca d' omplir papeletes, poden dirigir-se a la Redacció d' aquesta revista, qu' am molt de gust se 'ls complaurà.

Sabem que s' está preparant una funció literaria en el Seminari d' aquesta ciutat per a 'l die 7 del vinent mars. Soposem que, a la faisó d' antany, hi tindrán lloc ben ovirador les manifestacions artístiques assaonades amb el caracteristic i nacional esperit.

REVISTA DE REVISTES.

Pe! & Ploma.—Aquesta notable revista, qu' es sens dupte la que més honra nostra terra, en son número del passat desembre, publica una preciosa fototípia d' un quadro antic figurant la adoració dels Tres Reis i uns quants retratos de 'n Casas, fets am la trassa i cop d' ull que son patrimoni exclusiu de aquet artista.

Tots ens agraden, pero triariem sens dupte els del pianista Pugno, del mestre Millet, del director de la Filarmònica Crickboom, i els dels dos francesos Foulché Delbosc y Touny Lérys. Publica també del esmentat dibuxant dos tarjetes postales i un cartell del Avenç, que son com tots els carbons del insuperable dibuxant un model de elegancia i espressió.

Els cartells del Hohenstein i el *panneau* decoratiu d' en Privat Livemont junt amb el dibuix de l' inglés Hassall, acaben d' avalorar l' importancia d' aquet número i demostren de passada lo que val la

casa editorial Thomas quins gravats no poden ja ser fets am més netedat y finura. Además de tot lo dit hi ha ancara reproduccions de unes figures de pesebre de l' esculptor Amadèu d' Olot, la Verge y Sant Josep del matex autor i una Mare de Deu del eminent Alonso Cano.

En el text hi ha articles de 'n Joan Rosselló, de 'n Ernest Vendrell, de 'n Pompèu Fabra i d' altres entre els quins sobressurten per sa delicadesa i sentiment els den Enric de Fuentes i els den Touny Lérays. També hi ha varies poesies de firmes molt distingides com les de 'n Apeles Mestres, Ignasi Iglesias i alguns altres, i per fi, un autògraf de Mossèn Jacinto Verdaguer.

Ab lo dit, sobra per ferse càrrec de lo molt que val *Pel & Ploma* en son núm. 83.

Auba, núm. 3.—La primera poesia insertada al devant del periòdic, es una joia literaria. Mai haviem llegit rès tan bonic de 'n Suriñac Senties.

Catalunya Artistica.—En el número d' aquesta publicació corresponent al 30 de janer queda obert un concurs a ont s' oferex un premi de cinquanta pessetes al autor que presentiel tres millors dibuxos que tracti cada hú: *Païssatge, Ornamentació i Figura*. Formen el jurat calificador els coneguts artistes: Urgell, A. Mestres, Graner i Casas i el director de *Catalunya Artistica* en J. Ainé Rabell.

En el metex nombre es continua el repàs de Literatura Portuguesa.

La Veu del Montserrat.—Aquet periòdic celebra les seves nocés d' argent en son número 1 de 1902 i amb aquet motiu publica un hermos article "Vint y cinch anys" rublert de pensaments ben catalans i refermantse en son lema *Pro aris et focis*; el sumari es mol interessant.

També han visitat nostre Redacció: *Diario de Gerona, Heraldo de Gerona, El Deber, La Costa de Llevant, La Nació Catalana* i altres.

Preguem a totes aquelles persones que no desitjin ser subscriptors de VIDA, retornin a la Administració els dos números publicats; també fem avinent que dintre pocs dies comensarem a cobrar suscripcions pera regular la marxa administrativa del periòdic.

VIDA   **PUBLICACIÓ QUINZENAL DE LITERATURA I ART**

Sortirà el segon i el quart diumenge de cada mes

Preu de suscripció. Mitj any, 2'50 Pts. Se paga per avensat

NÚMERO SOLT 20 CENTIMS

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: ESCOLA PIA, 6

Tipografia d' en Masó.—Ballesterias, 33 y 35.